

¹⁶Amikor Heródes látta, hogy a bölcsek túljártak az eszén, nagy haragra lobbant, elküldte embereit, és megöletett Betlehemből és annak egész környékén minden kétesztendő és ennél fiatalabb fiúgyermeket, annak az időpontnak megfelelően, amelyet pontosan megtudott a bölcsektől. ¹⁷Ekkor teljesebben be az, amit Jeremiás próféta: ¹⁸„Hang hallatszott Rámában, nagy sírás és jajgatás. Ráhel siratta gyermekeit, és nem akart megvigasztalódni, hogy már nincsenek.”

¹⁹Amikor Heródes meghalt, íme, az Úr angyala megjelent Józsefnek álmában Egyiptomban, ²⁰és ezt mondta: „Kelj fel, vedd a gyermeket és anyját, és menj Izráel földjére, mert meghaltak azok, akik a gyermek életére törtek.” ²¹Ő pedig felkelt, vette a gyermeket és anyját, és Izráel földjére ment. ²²Amikor azonban meghallotta, hogy Júdeában Arkhelaosz uralkodik atyja, Heródes után, félt oda visszatérni. Miután pedig kijelentést kapott álmában, Galilea területére vonult vissza; ²³és amikor odaért, abban a városban telepedett le, amelyet Názáretnek neveztek, hogy beteljesedjék, amit a próféta mondottak: názáretinek fogják őt nevezni.

Kedves Testvérim!

Ha valaki végig követte a karácsony és az azt követő időszak igehirdetési alapigéit, akkor nem meglepő fordulat számára mai alapigénk, hiszen ezzel a történettel zárul az, amit az angyali kar szózata zengett: üdvözítő született ma nektek! Ki hogyan fogadta az örömhírt? Láttuk a pásztorokat, akik sietve mentek Betlehem felé, láttuk Máriát és Józsefet is, akik aktív résztvevői voltak az eseményeknek, mégis mintha kívülről szemlélték volna ez az egészet. És most elénk kerül egy király, akinek reakciója túlmegy minden határon. A betlehemi gyermekgyilkosság az egyik legszörnyűbb dolog, amit a Bibliában olvashatunk, mégis fontos, hogy foglalkozzunk vele, mert üzenete van a mi számunkra is.

Először nézzük meg azt, hogy mi is történt, és miért is történt.

¹⁶Amikor Heródes látta, hogy a bölcsek túljártak az eszén, nagy haragra lobbant, elküldte embereit, és megöletett Betlehemből és annak egész környékén minden kétesztendő és ennél fiatalabb fiúgyermeket, annak az időpontnak megfelelően, amelyet pontosan megtudott a bölcsektől.

A bölcsek, akik napkeletről érkeztek egy csillagot követve, a közhiedelemmel ellentétben nem a betlehemi jászolhoz sietnek, nem tudjuk hányan voltak, és nem voltak királyok. Máté azt a szót használja rájuk, hogy: mágus. A mágusoknak az ókorban azokat az asztrológusokat nevezték, akik megjósolták az öntözéses mezőgazdaságban nagyon fontos szerepet játszó áradásokat, és különböző természeti jelenségeket. Tehát nem meglepő, hogy egy csillag feltűnése számukra jel volt, amiről ők azt mondták, hogy a zsidók legnagyobb királyának megszületését jelzi. Ezért nem meglepő, hogy a királyi palotába igyekeznek, ahol meg is kérdezik Heródes királyt: „Hol van a zsidók királya, aki most született? Mert láttuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk őt.”

Érdekes Heródes reakciója. Ő azt kérdezi az írástudóitól, hogy hol kell megszületnie a Krisztusnak, azaz a zsidók által régóta várt Messiásnak. Tehát tudja azt, hogy itt nem egyszerűen egy trónbitorlóról van szó, hanem sokkal többről. Heródes pedig annyira féltette a trónját, hogy képes volt nagyon messzire elmenni érte. Maga Augustus császár egyszer ezt mondta róla: „Érdemesebb Heródes disznajának lenni, mint fiának, mert a disznajának nagyobb esélye van az életben maradásra a zsidó társadalomban.” Igen, mert Heródes képes volt megöletni három fiát, mert tébolyodottságában azt gondolta, hogy a trónjára törnek. Halálos ágyán Heródes "bőrének egész felületén elviselhetetlen viszketést érzett, beleiben pedig szüntelen fájdalmakat. Lábai megdagadtak, bélgyulladás támadt, szeméremteste rothadni kezdett, és férgek nyüzögtek benne." Ekkor tudatták vele, hogy legidősebb fia és örököse, Antipatrosz meg akarja mérgezni. Antipatroszt apja testőrei kivégezték. 5 nappal később Heródes is meghalt.

Heródest egész életében gyűlölet vette körül. Kegyetlen ember volt, akinek a mindennapi rutinjához tartoztak hozzá az olyan gyilkosságok, amilyenről mai alapigénkben is olvashatunk.

A bölcsek Betlehemből, abból a házból(!) és nem istállóból, amelyben megtalálták a gyermeket, nem mennek vissza Heródeshez, mert álomban kijelentést kapnak, hogy ezt ne tegyék. Ugyancsak álomban kapott kijelentést József, hogy fogja a gyermeket és anyját és menjenek Egyiptomba. Jézus ekkor már két éves lehetett, hiszen a bölcsek beszámolója szerint a csillag a gyermekgyilkosságok előtt két évvel tűnt fel.

Megtörténik tehát a szörnyű tett, Heródes megöleti a betlehemi fiúgyermeket. De a célját nem éri el.

Hogy meddig volt Jézus a családjával Egyiptomban azt nem tudjuk, mint ahogy arról sem szól a Biblia, hogy milyen viszontagságokat kellett átélniük míg eljutottak odáig, vagy éppen ott, pedig lehet, hogy a betlehemi istálló szülés, csupán előjátéka volt mindannak, amit az Isten fiának el kellett viselnie ebben a földi életben, még azelőtt, hogy felnőtt volna. Megnéztem a térképen a legrövidebb út Betlehem és

Egyiptom között 505 km, amire azt írja a gép, hogy 104 óra séta megszakítások nélkül, és mindez a sivatagon keresztül egy kisgyermekkel. Mindezt egy álom miatt.

De József tudta jól, hogy azok az álmok, amelyeket álmodik nem csupán a képzelete szüleményei, hiszen ott volt a kezében az, akiről az angyal szólt neki az első álomban.

Alapigénkben még két álmáról olvasunk Józsefnek. Az egyik a hazautazásra ad engedélyt: „*Kelj fel, vedd a gyermeket és anyját, és menj Izráel földjére, mert meghaltak azok, akik a gyermek életére törtek.*”²² Amikor azonban meghallotta, hogy Júdeában Arkhelaosz uralkodik atyja, Heródes után, félt oda visszatérni. Miután pedig kijelentést kapott álmában, Galilea területére vonult vissza;²³ és amikor odaért, abban a városban telepedett le, amelyet Názáretnek neveztek,

Heródes halála után a trónját három fia vette át, akik felosztották maguk között az országot. Júdeában Arkhelaosz uralkodott, aki apja kegyetlenségét örökölte, Fülöpről Galileában sokkal jobb volt a vélemény.

De ezekben az esetekben József nem a napi sajtóból, nem is ismerősöktől, nem is bizalmas belső információk útján tájékozódik, és szervezi a saját és családja életét. Hanem arra figyel amit Isten mond.

Józsefről viszonylag keveset olvasunk a Szentírásban. Igazából csupán ennyit, amennyit ma végignéztünk. Olvasunk négy álmáról, és arról, hogy úgy cselekszik, ahogyan ezekben az álmokban megkapja a kijelentéseket.

Azt még tudjuk, hogy amikor Jézus 12 éves, akkor ott van ő is Jeruzsálemben, aztán többé nem hallunk felőle. A legvalószínűbb, hogy még Jézus megkeresztelése előtt meghalt. Csendes életet élhetett. Csendes Istenre figyelő életet.

Két ember áll ma előttünk, mindketten kijelentést kapnak a Messiásról: József álmában, Heródes sokkal konkrétan, a hozzá érkező bölcsektől. Mindkét ember elindul a kijelentést követve: az egyik Isten vezetésére, a másik saját hatalmi törekvéseinek érdekében. Az egyik csendesen hal meg, a másik még halálában is képes elpusztítani a saját fiát, aki a hatalmára tör.

Mi irányítja, ki irányítja az én életemet? József Istenre figyel, Heródes csak saját magára. Mennyi időt töltök a tükör előtt? Borotválkozással, sminkkeléssel, fésülködéssel, csak egy pillantással, hogy minden ruhadarabom jól áll-e? És mennyit időt töltök az Isten ígéje előtt, elcsendesedéssel, odafigyeléssel. József vagyok vagy Heródes?

De mai igénknek egy másik üzenetére is szeretném felhívni a figyelmet.

Nézzük meg, hogy mi történik ebben a történetben az Isten oldaláról? Eddig az ember felől közelítettünk, most nézzük meg azt, hogy hogyan engedheti Isten ezt a szörnyűséget.

Mi történik? Semmi olyan, amiről Isten ne tudna. Minden pillanata ezeknek a történeteknek ismert az Isten előtt. Jól látjuk ezt abból is, ahogy Máté odateszi az ósz-i idézeteket. Mert mindaz, ami történik nem a véletlen műve, hanem Isten üdvtervének része. Még a betlehemi gyermekgyilkosság is előre el lett mondva, le lett írva.

De akkor ez kegyetlenség – mondhatnánk. Ha Isten előre tudja, akkor miért nem akadályozta meg? Megtehetné volna. Mint ahogyan megtehetné, hogy egy szempillantás alatt véget vet ennek a földi életnek. De Istennek nem ez a szándéka. Amióta az ember ott az éden kertjében a maga kezébe vette az irányítást, azóta Isten a háttérbe húzódik, és onnan szemléli az eseményeket. Akkor tehát igaza van Madáchnak: a gép forog az alkotó pihen? Nincs igaza, mert Isten nem pihen, nem hagyta magára ezt a világot, csupán a háttérben van, és akkor, amikor valaki mint József észreveszi őt, amikor valaki abban a betlehemi kisgyermekben meglátja az üdvözítőt, akkor Isten odalép és a szárnyai alá rejt őt. Ha figyel a vezetésére vezet.

Ez nem azt jelenti, hogy megvédi minden bajtól, hogy nem történhet vele semmi, hanem azt, amit ez évi igénk is jól kifejez, amikor azt mondja: „ahogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket.” Isten ott áll mellettünk, és velünk van, akkor, amikor meg kell küzdenünk „e világ urával”. És segít, de ez a segítség máshogy működik, mint azt mi elsőre gondoljuk. Nem a gonoszt pusztítja el, hanem vigasztaló módon, ahogy az anya vigasztalja fiát, odaáll mellénk. Ahogyan hallhattuk Heródes már a földön elnyerte méltó büntetését, olyan kínok között halt meg. De Istennek nem az a célja, hogy ő irányítsa a világ sorsát, nem, Isten ezt a világot az emberre bízta: élj vele, élj benne. És mi hogyan élünk ebben a világban? Önös érdekeink szerint, vagy odafigyelünk az Isten vezetésére?

Gyermekeink számának gyarapodásával egyre fogynak otthon a törhető eszközök, és ez nem azért van, mert elrakjuk őket. Egyszerűen törnek. Az elején próbálkoztunk, hogy egy-egy számunkra fontos tárgyat jó magasra rakjunk, hogy ne éri el, aztán kiderül, ha azt akarom, hogy a gyerek ne létrának használja a szekrényt, és mászókötelnek a függőnyt, így összetörve magát, akkor vagy kiteszem a lakásból, vagy

engedem, hogy játsszon velem, figyelmeztetve őt, hogy veszélyes és hogy eltörhet, aminek nem fogok örülni. A figyelmeztetések ellenére megesik, hogy megtörténik a baj. Ekkor persze a gyerek a legszomorúbb, sír, és jön vigaszt keresve. A szülő pedig vigasztal.

Isten hagyja nekünk gyermekeinknek, hogy játszunk ezzel a törékeny világgal, és közben folyamatosan figyelmeztet. Nem örül, amikor összetörjük, de ott áll mellettünk, mert ő minket akar védeni, és vigasztal, bár nyilván neki is fáj, amikor látja a pusztítást.

Vajon mikor érti meg a gyermek, hogy ami a kezében van, az nem az övé, és vigyáznia kellene rá, odafigyelni arra, aki mindezeknek a gazdája, és nem csupán vigaszért menni hozzá, hanem eleve odafigyelni arra, amit mond. Józsefnek álmában, Heródesnek a bölcseken keresztül, nekünk a Szentírás szavában.

Útmutató, ez annak a kis füzetecskének a címe, amely a segíti a Biblia rendszeres olvasását, az Isten igéjére való odafigyelést. Nem kell álmokat várnunk, a kezünkben lehet a térkép, hogy merre induljunk. Induljunk velem, bízzuk rá magunkat, és akkor bármit hozzon is ez az év, érezni fogjuk azt, amit az angyal mondott Józsefnek: Immánuel, velünk az Isten. Ahogyan Luther énekében énekeljük: „E világ minden ördöge Ha elnyelni akarna, Minket meg nem rémítene, Mirajtunk nincs hatalma. E világ ura Gyűljon bosszúra: Nincs ereje már, Reá ítélet vár, Az ige porba dönti. Az ige kőszálként megáll, Megszégyenül, ki bántja. Velünk az Úr táborba száll, Szentlelkét ránk bocsátja. Kincset, életet, Hitvest, gyermeket Mind elvehetik, Mit ér ez őnekik! Mienk a menny örökre!” Hiszed-e ezt?